

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

§ 397

Itärata, ympäristövaikutusten arviointiohjelma, lausunto

TUUDno-2024-1946

Valmistelija / lisätiedot:

Ulla Saari, Henna Lindström, Vili Lustman
saari.ulla@tuusula.fi, henna.lindstrom@tuusula.fi, vili.lustman@tuusula.fi
kaavasuunnittelija, yleiskaavasuunnittelija, asemakaavasuunnittelija

Liitteet

- 1 Uudenmaan ELY-keskus 14.10.2024 Lausuntopyyntö Itärata Oy:n Itärata-hanketta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, khall 18.11.2024
- 2 Karttaote YVA-ohjelmasta, khall 18.11.2024

Lausuntopyyntö

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytää Tuusulan kunnalta lausuntoa Itärata Oy:n Itärata-hanketta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Lausunnot tulee toimittaa kuulutuksessa ilmoitettuna aikana, viimeistään 22.11.2024. Viitteeksi UUELY/17031/2023. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimii hankkeessa YVA-lain tarkoittamana yhteysviranomaisena. Arviointiohjelma, sen liitteet ja kuulutus löytyvät ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/Itarata-YVA.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma

Itäradan YVA käsittää ympäristövaikutusten arvioinnin Itäradasta, joka on Keravalta Porvoon kautta Kouvolaan suunniteltava kaksiraiteinen nopean liikenteen rata. Itärata erkaantuu länsipäässä Pasilan ja Keravan välille suunnitellusta Lentoradasta tunnelissa ja liittyy itäpäässä nykyiseen Lahti-Kouvola-rataan. Kaukoliikenteen lisäksi rata mahdollistaa Helsingin ja Porvoon välisen lähijunaliikenteen käynnistymisen. Tavarajunaliikenteen mahdollisuutta tutkitaan Keravan ja Kouvolan välillä.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelman laatiminen on aloitettu keväällä 2024. YVA-ohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon perusteella toteutetaan hankkeen ympäristövaikutusten arviointi sekä laaditaan ympäristövaikutusten arviointiselostus.

Ympäristövaikutusten arviointi tehdään lainsäädännön mukaisesti (YVA-laki 252/2017, 2§). Ratahankkeessa arvioidaan lisäksi lainsäädännön edellyttämien vaikutusten arvioinnin lisäksi liikenteelliset vaikutukset.

Hanketta koskevat tiedot

Itäradan kokonaispituus on noin 110–114 kilometriä vaihtoehdosta riippuen. Rataa suunnitellaan yhdeksän kunnan alueelle, jotka ovat Vantaa, Tuusula, Kerava, Sipoo, Porvoo, Loviisa, Lapinjärvi, Myrskylä ja Kouvola.

Itäradan toteuttaminen vaatii Lentoradan toteutumisen. Lisäksi Itärata liittyy muun muassa Helsinki-Tallinna rautatietunnelin sekä Kerava-Nikkilä-radan suunnitelmiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

YVAssa tutkittavat vaihtoehdot

Itäradan linjausta on tutkittu eri vaihtoehdoille rataosuuksittain. YVAssa arvioitavat Itäradan linjausvaihtoehdot:

Lentoradan ja Paippistentien välillä:

- Keravan pohjoinen vaihtoehto (KP)
- Keravan eteläinen vaihtoehto (KE)

Paippistentien ja Backaksen välillä:

- Anttilan kylän vaihtoehto (AK)
- Sähköaseman pohjoinen vaihtoehto (SP)
- Sähköaseman eteläinen vaihtoehto (SE)

Lisäksi Lentoradan ja Backaksen välillä tarkastellaan Nikkilän kautta kulkevaa linjausvaihtoehtoa (N).

Backaksen itäpuolella Porvoossa tarkastellaan vaihtoehdot:

- Kuninkaanportin linjausvaihtoehto K, joka mahdollistaa maanpäällisen aseman (asemavaihtoehto A) toteuttamisen Kuninkaanportin alueelle.
- Lisäksi tarkastellaan alavaihtoehto K+, jossa Porvoon vanhan juna-aseman yhteyteen toteutettaisiin lähiliikenteen asema (asemavaihtoehto A+)
- Puistokadun linjausvaihtoehto P, joka mahdollistaa tunneliaseman (asemavaihtoehto B) toteuttamisen Läntisen Mannerheiminväylän ja Hornhattulantien yhteyteen.
- Vanhan Porvoon linjausvaihtoehto VP, joka mahdollistaa tunneliaseman (asemavaihtoehto C) toteuttamisen Porvoon keskustaan, Vanhan Porvoon läheisyyteen.

Rataosuuksista Lentorata-Paippistentie sijoittuu osittain Tuusulaan ja sille on tarkasteltu linjausvaihtoehtoja Keravan pohjoinen vaihtoehto (KP) ja Keravan eteläinen vaihtoehto (KE). Molemmissa linjausvaihtoehdoissa rata kulkee tunnelissa Lentoradan tunnelin ali ja nousee maanpintaan Sipoossa.

Ratalinjauksen alueella on Tuusulassa voimassa Sulan osayleiskaava (27.1.2016), Rykmentinpuiston osayleiskaava (22.10.2014) sekä Hyrylän laajentumissuuntien osayleiskaava (9.4.2001). Sulan osayleiskaavassa on varauduttu Lentorataan merkinnällä Lentoradan vaihtoehtoinen linjaus.

Tuusulan lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Itärata tulee suunnitella ja toteuttaa myös taajamajunaliikennettä ja Helsingin seudun paikallisliikennettä palvelevana ratana. Toteutuessaan sekä lähi- että kaukoliikenneyhteytenä Itärata tarjoaisi merkittäviä kehittämis- ja tiivistämismahdollisuuksia raidekäytävän asemanseuduille. Itäradan potentiaali lähiliikennettä palvelevana ratana tulee arvioida vaikutusarvioinnin yhteydessä ja huomioida koko seudun kasvutavoitteet pitkällä aikavälillä. Samassa yhteydessä YVA:ssa tulisi tarkastella tunneliosuuden osalta linjausta, joka mahdollistaa tunneliaseman toteuttamisen myös Hyrylään ja samalla Tuusulan keskustaaajaman kytkemisen lähijunaliikenteen piiriin Itäradan rakentamisen yhteydessä tai erikseen myöhemmin, jotta ratayhteyden täyttää potentiaalia ei menetetä.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Toteutuessaan Hyrylän kautta kulkeva rata ja radalla kulkeva taajamaliikenteen junavuorotarjonta mahdollistaisi nopean ja suoraviivaisen yhteyden Tuusulan ja Helsingin välillä, mikä siirtäisi liikenteen painopistettä yksityisautoilusta joukkoliikenteen pariin. Tuusulassa on valtavasti asuntotuotannon kehittämispotentiaalia ja Etelä-Tuusulasta on muodostumassa myös seututasoisesti merkittävä työpaikkatoimintojen keskittymä. Alueen saavutettavuus myös etelästä tulee siis korostumaan tulevaisuudessa.

YVA-ohjelman mukaan Itäradan suunnittelun lähtökohtana on tammikuussa 2024 valmistunut Itäradan pääsuuntaselvitys. Pääsuuntaselvitystä valmisteltaessa Tuusulan kunta ei ole ollut kutsuttuna mukaan työhön eikä kyseinen työ ole ollut julkisesti nähtävillä lausuntojen jättämistä varten. Tätä Tuusulan kunta pitää suurena puutteena. Pääsuuntaselvityksessä Itärata erkaantuu Lentoradasta Helsinki-Vantaan aseman pohjoispuolella maanalla. YVAssa sekä myöhemmin laadittavassa yleissuunnitelmassa tulee ottaa vaihtoehtotarkasteluun mukaan Tuusulan osalta kaksi vaihtoehtoa; vaihtoehto, jossa Itärata mahdollistaa maanalaisen aseman Hyrylään ja vaihtoehto, jossa linjaus noudattaa Lentoradan tunnelivarausta Tuusulan kunnan alueella. YVAssa tulee huomioida mahdolliset aiheutuvat rajoitteet, kuten kuilut, rakentamisen aikainen liikenne ja melu sekä maalämpökaivot.

Erillisen Itäradan tunnelin louhittavan kiviaineksen kuljetus ja välivarastointi aiheuttavat merkittäviä vaikutuksia suunniteltavien ajotunnelien ja välivarastointialueiden ympäristössä. Vaikutukset ulottuvat laajallekin alueelle riippuen suunniteltavista kuljetusreiteistä. Mikäli tällaista toimintaa suunnitellaan tapahtuvan Tuusulan kunnan alueella, tulee siitä neuvotella Tuusulan kunnan edustajien kanssa.

Tuusulan valtuusto on hyväksynyt Tuusulan yleiskaavan 2040 kokouksessaan 14.11.2022. Yleiskaavasta jätettyjen valitusten käsittely on kesken korkeimmassa hallinto-oikeudessa eikä yleiskaava ole siten vielä lainvoimainen. Yleiskaavan voimaantulon myötä koko kunnan alueelle tulee voimaan liikennetunnelin ohjeellinen linjaus -merkintä, jolla varaudutaan Lentorataan. Lisäksi yleiskaavaan on merkitty Kulloontien ja Tuusulanväylän varrelle joukkoliikenteen laatuikäytävä, joka voidaan toteuttaa myös raideliikenneyhteytenä.

Hyrylässä, Rykmentinpuiston alueelle on Rykmentinpuiston osayleiskaavassa osoitettu henkilöliikenteen terminaalialue, joka merkintänä osoittaa linja-autoterminaalin pysäkkien likimääräisen sijainnin. Osayleiskaavan terminaalimerkinnässä todetaan myös, että mahdollisen maanalaisen metro- tai muun raideyhteyden pysäkin sisäänkäynti tulee yhteyden toteutuessa sijoittaa terminaalin yhteyteen.

Tuusulan itäväylän itäpuolella on vireillä Tuusulan kaavoitussuunnitelmassa 2025 - 2028 (Valt. 11.11.2024 §109) I-luokan kärkihankkeeksi osoitettu Rykmentinportti I - asemakaava. Kaavoitussuunnitelmaan on merkitty myös Vantaaseen rajautuva Tuusulan itäväylän työpaikka-alueen asemakaava III-luokan hankkeena, jonka kaavoittaminen aloitetaan myöhemmin. Arvioinnissa tuleekin huomioida nykytilan ja lainvoimaisten asemakaavojen lisäksi alueen suunnitelmat. Rykmentinportin asemakaavaehdotuksessa on huomioitu suunniteltavan Lentoradan vaatimat ilmanvaihtokuilut. Itäradan suunnittelussa on hyödynnettävä Lentoradan maanpäälliselle tekniikalle osoitettuja tilavarauksia. Maan alla kulkeva Itärata voi aiheuttaa vaikutuksia myös alueen energijärjestelmille.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

YVA-ohjelmassa todetaan, että runkomelulle altistuvia herkkiä kohteita on vähän. Runkomelu tulee tarkastella osana meluntorjuntaa ja sen tehokkaaseen vaimentumiseen tulee kiinnittää huomiota radan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa siten, että runkomelu pysyy ohjearvojen rajoissa.

YVA-selostuksessa tulee esittää yksityiskohtaiset melukartat, joista on nähtävissä rakennukset ja kiinteistöt, joihin laskennallinen runkomelu voi kohdistua. Melutarkasteluissa tulee huomioida mahdolliset olemassa olevat tai suunnitellut herkat kohteet.

Tuusulan kunta haluaa olla jatkossakin vahvasti mukana hankkeen arvioinnissa ja suunnittelussa sen kaikissa vaiheissa.

Ehdotus

Esittelijä: Kalle Ikkela, pormestari

Kunnanhallitus päättää

- merkitä tiedoksi Itärata Oy:n lentoratahankkeen YVA-ohjelman
- hyväksyä perusteluosan mukaisen lausunnon Uudenmaan ELY -keskukselle toimitettavaksi
- tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Kokouskäsittely

Kaavoituspäällikkö Anne Olkkola selosti asiaa kokouksessa.

Varajäsen Kati Lepojärvi saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana klo 15.10.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksi

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, annukka.engstrom@ely-keskus.fi, Suunnittelujohtaja Minna Weurlander minna.weurlander@itarata.fi

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Ote pöytäkirjasta, joka on asetettu nähtäväksi yleisessä tietoverkossa 22.11.2024

Tiedoksianto asianosaiselle

Lähetetty tiedoksi sähköpostilla (Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa § 19) 22.11.2024.